

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian DS 2022:9 Ett utvidgat utreseförbud för barn

(Socialdepartementets diarienummer S2022/02585.)

Migrationsverket ställer sig i princip positivt till utredningens förslag. Vi vill dock framföra följande synpunkter, som följer promemorians disposition.

6.4.3 Registrering i SIS med anledning av ett beslut om utreseförbud

En registrering i SIS är en viktig åtgärd som bland annat parerar risken för att ett utreseförbud ska kringgås genom att utresan sker via ett annat land i Schengenområdet. Enligt förslaget ska Polismyndigheten *särskilt överväga* att föra in en sådan registrering. Det framgår inte av promemorian hur stark presumtion för registrering som uttrycket innebär. Det är därför svårt att bedöma i vilken utsträckning och i vilka situationer Polismyndigheten kan komma att underlåta att registrera barn som är föremål för ett utreseförbud. Det kan finnas ett behov av att detta förtydligas.

En tänkbar situation där det skulle kunna finnas skäl att inte registrera barnet är om det även meddelats ett avlägsnandebeslut som ska verkställas. Möjligen skulle en spärr i det läget kunna orsaka praktiska problem i verkställighetsförfarandet, särskilt om utresan från Schengenområdet sker via en annan medlemsstat.

6.4.5 Migrationsverkets tillgång till information om barn med utreseförbud

Att Migrationsverket får tillgång till informationen i efterlysningsregistret är bra eftersom det säkerställer att verket enkelt kan få kännedom om ett meddelat utreseförbud och kan avslå en ansökan om främlingspass eller resedokument. En direktåtkomst till registret förväntas kräva utvecklingsarbete och ta tid att ordna, varför det är bra att förslaget också innehåller alternativet att verket har rätt att ta del av informationen på begäran.

Förslaget att berörda socialnämnder och domstolar ska underrätta Migrationsverket om utreseförbud kommer enligt vår bedömning inte att fylla någon reell funktion, eftersom verket inte kan återkalla främlingspass på basis av ett utreseförbud med stöd av befintligt regelverk. Givet detta framstår förfarandet även som problematiskt i förhållande till regelverket för hantering av personuppgifter. Detta då Migrationsverkets rätt att behandla personuppgifter förutsätter att behandlingen sker i sådan verksamhet som avses i 2 § utlänningsdatalagen (2016:27). Om det saknas förutsättningar för att återkalla redan utfärdade främlingspass är det svårt att se stöd för den personuppgiftsbehandling som blir följden av att Migrationsverket underrättas om utreseförbud.

Se mer om behovet av en specifik återkallelseregel nedan.

Återkallelse av främlingspass

Migrationsverket har gjort en fördjupad bedömning av det rättsliga utrymmet för att återkalla ett främlingspass med stöd av 2 kap. 1 c § första stycket 3 utlänningslagen och kommit fram till att bestämmelsen som regel inte kan användas när innehavaren meddelats ett utreseförbud. För att främlingspass ska återkallas i en sådan situation krävs en bestämmelse som tydligt tar sikte på detta (jfr 12 § första stycket 10 passlagen (1978:302)).

Som utredningen konstaterar är det svårt att bistå nödställda ungdomar som redan befinner sig utomlands. Att uppehållstillstånden numera som regel är tidsbegränsade skulle kunna göra detta ännu svårare, eftersom det är tänkbart att grunden för ett fortsatt uppehållstillstånd inte längre finns om barnet är utomlands när det befintliga tillståndet löper ut. Detta ökar betydelsen av att ha ett så omfattande skydd som möjligt mot att barnet förs ut ur Sverige.

Att kunna återkalla främlingspass (och, om det är möjligt, resedokument) skulle därför vara en viktig del i arbetet för att förhindra att barn förs utomlands mot sin vilja, eftersom det skulle innebära att fler barn omfattas av detta skydd. Vi anser därför att regeringen bör överväga om sådana regler kan och ska införas.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av rättsliga experterna Annika Eriksson och Mauricio Sepulveda. I den slutliga handläggningen har även rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Mikael Ribbenvik